

საქართველოს საარჩევნო
ადმინისტრაცია

საარჩევნო სისტემების
მანვითარების, რეფორმებისა და
სწავლების ცენტრი

მენტაჟე სეჭკი კომისიიყა űზვლერი űწűნ სეჭკილერინ ტჰლűკესიზლიყი ჰაყინდა ტჰდრის მოდული

აზად, ადალეტი ვე ეტიბარლი სეჭკილერინ კეჭირილმესინი ტემინ ეტმეკ űწűნ ტჰლűკესიზ სეჭკი მűჰიტინი ყარატმეკ ჲაზიმდრ კი, სეჭკილერინ ფეალიყინა, სეჭკილერინ ნეტიკელებისინი ჲეგიტიმლიყინე ვე კემიყყეე ტერეფინდენ ბუ ნეტიკელებე ოლან ინამლარინა ნეკატივ ტესირ გესტერე ბილენ ფაქტორლარ არადან კალდირილსინ.

ტჰლűკესიზ ვე დინკ სეჭკი მűჰიტი სეჭკილერე კელბ ოლუნან ტერეფლერ ტერეფინდენ ფეალიყყეტინ ტამ ჰეყათა კეჭირილმესი űწűნ ჲორაკილყ ვე ტეყიყ ოლმადან სეჭკილერინ კონსტიტუციყა ჲűყუყუნუნ რეალიზაციყა იმკანლარინი ვე ჲემანეტინი ყარადან ჲერაიტი ტემინ ოლუნმასი დემეკდრ. ყუყარიდა კეყდ ოლუნან ჲეტლერინ ტემინ ოლუნმასი სეჭკილერე კელბ ოლუნან ბűტűნ ტერეფლერინ კავაბდეჰ ოლმასინი ტეყდიმ ედრ.

სეჭკილერინ ტჰლűკესიზლიყინი ტემინ ედილმესი ყაყსი პლანლჲდირმა ტელებ ედრ, ო ბირინკი მერჰელედე რისკლერინ მűეყყენლჲდირილმესი ვე კიყმეტლენდირილმესინი, ჲაკინ სონრა პრევენსიყა ვე ჲűყუყ პოზუნტულარინა კარსი ტედაბირლერინ დűყგűნ მűეყყენ ედილმესინი აჰათე ედრ.

სეჭკილერინ ტჰლűკესიზლიკ პლანინი ჰეყათა კეჭირილმესი სეჭკი ადმინისტრაციყა ილ ჲűყუყ-მűჰაფიზე ორკანლარი არასინდა სემერელი űნსიყყეტინ ეჰტიყაკი ილ ალაყადარდრ.

ტეყდიმ ედილმიშ ტედარის მოდული მენტეჟე სეჭკი კომისიიყა űზვლერი űწűნ გესტერისლერი აჰათე ედრ:

- ☒ სესერმე გűნűნე კიმი ოლან მűდდეტდე სეჭკილერინ ტჰლűკესიზლიყინი ტემინ ეტმეკ მესყსედი ილ კეჭირილესი ტედაბირლერ ჰაყკინდა;
- ☒ სესერმე გűნű სეჭკილერინ ტჰლűკესიზლიყი მესყსედი ილ კეჭირილესი ტედაბირლერ ჰაყკინდა;

სესერმე გűნűნე კიმი ოლან მűდდეტდე სეჭკილერინ ტჰლűკესიზლიყინი ტემინ ეტმეკ მესყსედი ილ კეჭირილესი ტედაბირლერ

სესერმეყე ჰაყრილყ ვე ონუ კეჭირმეკ მესყსედი ილ მენტეჟე სეჭკი კომისიიყასი დირე სეჭკი კომისიიყასინდან სეჭკი ინვენტარლარინი ვე სენედლერინი აღრ. მენტეჟე სეჭკი კომისიიყასინი სედრი სეჭკი ბűლლენლერინი, ყűსუსი ჲერფლერინ, კომისიიყანინ მűჰűრლერინი, ყეკუნ პროტოკოლარინ ვე დიგერ სეჭკი სენედლერინი საყლანილმასინა ვე ვერილმესინე ჲესესენ კავაბდეჰდრ.

1. ეგერ სეჭკი **ინვენტარინი, სენედლერინ დაყინმასი ჲამანი**, ონლარინ ვაყტინდა კაყდირილმასინდა გეკიკმე, ჲედელენმე ვე ყა მეჰვ ოლმა ტჰლűკესი ყარადილსა, აყაყიდა ვერილმიშ გესტერისლერე űყგűნ ოლარაკ ჰერეკეე ედინ:
 - 1.1. ეგერ მენტეჟე სეჭკი კომისიიყასინა სეჭკი ინვენტარინი, სენედლერინ აყარილმასინა ვეტენდაყლარ ტერეფინდენ გედილესი ყოლუნ კესილმესი მანეე ტერედერსე:

- Vətəndaşlara vəziyyəti izah etməyə çalışın;
- Seçki inventarını, sənədlərini nəzarətsiz qoymayın;
- Vətəndaşlar tərəfindən sizin müraciətinizə laqeydlik göstərilərsə, dərhal hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat bildirin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin.

1.2. Əgər Məntəqə Seçki Komissiyasına seçki inventarının, sənədlərin aparılmasına vətəndaşlar tərəfindən gediləsi yolun kəsilməsi maneə törədərsə və bu açıq şəkildə qeyri-qanuni məqsəd üçün seçki inventarının, sənədlərin oğurlanması, pozulması və ya ləğv edilməsini ifadə edərsə:

- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat bildirin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin.
- Seçki inventarını, sənədlərini nəzarətsiz qoymayın;
- İmkan daxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın.

1.3. Əgər Məntəqə Seçki Komissiyasına seçki inventarının, sənədlərin aparılmasına yol hadisəsi maneə törədərsə:

- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat bildirin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin.
- Seçki inventarının, sənədlərinin qorunmasını təmin edin və nəzarətsiz qoymayın;
- İmkan daxilində şahidləri müəyyənləşdirin;
- İmkan daxilində sürücünü müəyyənləşdirin;
- İmkan daxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın.

2. Əgər seçki **inventarının, sənədlərin saxlanması zamanı** onların vaxtında çatdırılmasında gecikmə, zədələnmə və ya məhv olma təhlükəsi yaradılsa, aşağıda verilmiş göstərişlərə uyğun olaraq hərəkət edin:

2.1. Əgər bina seçki sənədlərinin təhlükəsiz saxlanılmasına zəmanət vermirsə, Məntəqə Seçki Komissiyası ilə razılaşma əsasında binanın qorunmasını tələb edin və qeyd olunanlarla bağlı hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin.

2.2. Əgər binanın yaxınlığında, yaxud məhz binada yanğın baş verərsə:

- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını və Fövqəladə Hallar İdarəetmə Agentliyini xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
- Dairə Seçki Komissiyası, Hüquq-mühafizə orqanları və Fövqəladə Hallar İdarəetmə Agentliyi tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin;
- İmkan daxilində seçki inventarını və sənədlərini təhlükəsiz yerə çatdırın.

2.3. Əgər bina fəlakət nəticəsində zədələnersə, yaxud onun zədələnməsinə real təhlükə (suyun daşması, güclü yağış, külək) yaranarsa:

- Dərhal Fövqəladə Hallar İdarəetmə Agentliyini xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
- İmkan daxilində seçki inventarını və sənədlərini təhlükəsiz yerə çatdırın.

Səsvermə günü seçkilərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədi ilə keçiriləsi tədbirlər

Səsvermə günü səsvermə binasında asayişin qorunmasına rəhbərlik edən və ona cavabdeh olan şəxs Məntəqə Seçki Komissiyasının sədridir. Məntəqə Seçki Komissiyasının sədri tərəfindən səsvermə binasında asayişin qorunması məqsədilə alınan qərarların yerinə yetirilməsi seçki komissiyasının üzvləri, səsvermə binasında olmaq hüququna malik olan şəxslər və seçicilər üçün məcburidir.

Komissiyanın fəaliyyətinə maneçilik törədildiyi və asayişin pozulduğu təqdirdə, Məntəqə Seçki Komissiyasının yerləşdiyi binadan həmin şəxsin çıxarılma məsələsi barəsində Məntəqə Seçki Komissiyasının sədri qərar verir, bu barədə müvafiq akt tərtib olunur, buna komissiyanın sədri və üzvləri imza atırlar. Aktda həmin şəxsin adı və soyadı, seçki dairəsinin və məntəqəsinin nömrələri, qanun pozuntusunun mənası və onun baş verdiyinin dəqiq vaxtı qeyd olunur.

1. Əgər **səsvermə binasında** səs vermə prosesinin gedişinə və yaxud seçicilərin iradəsinin azad göstərməsinin təmin edilməsinə təhlükə yarandığı təqdirdə, aşağıda verilmiş göstərişə uyğun olaraq hərəkət edir:

1.1. Əgər vətəndaş və yaxud vətəndaşlar qrupu, komissiya sədrinin göstərişinə baxmayaraq, **qanunsuz, güc istifadə edərək səsvermə binasına daxil olmaq istəyirsə:**

- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin;
- İmkan daxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın;
- Lazım gəldiyi təqdirdə, səsvermə otağının giriş qapısını bağlayın;
- Pozuntunun aradan qaldırıldığı andan seçki komissiya sədrinin razılığı ilə polis işçiləri səsvermə binasını tərk edirlər.

NƏZƏRƏ ALIN

Səs vermə vaxtı səsvermə binasını seçkilərin ümumilik, bərabərlik və seçicilərin iradəsini azad göstərməsini təmin etmək mümkün olmadığı təqdirdən başqa bağlamaq, səs verməni ləğv etmək yaxud dayandırmaq qadağandır.

Səsvermə binasının müvəqqəti bağlanması, səsvermənin ləğv etməsi, yaxud dayandırılması haqqında qərarı Məntəqə Seçki Komissiyasının sədri təkbaşına alır, ona bu qərarın alınması üçün tam məsuliyyət verilir.

Səsvermə binasının müvəqqəti bağlandıqı təqdirdə, səsvermənin ləğv edilməsi, yaxud dayandırılması anında komissiya sədrinin müvafiq qərarını təsdiqləmək yaxud ləğv etmək haqqında Məntəqə Seçki Komissiyası qərar qəbul etməyə məcburdur.

Səsvermə binasının açılması və səsvermənin davamlılığı haqqında qərarı Məntəqə Seçki Komissiyasının sədri sərəncamla alır.

Səsvermənin dayandırılması haqqında komissiya sədrinin qərarının təsdiqlənməsi yaxud ləğv edilməsi haqqında komissiyanın qərarı Qeydlər kitabında əks olunur, səs vermənin dayandırılma səbəbi və vaxtı qeyd edilir, bu isə komissiya üzvlərinin imzaları ilə təsdiqlənir.

Səsvermənin ləğv edilməsi haqqında komissiya sədrinin qərarının təsdiqlənməsi yaxud ləğv edilməsi haqqında komissiyanın qərarı sərəncamla alınır, ona səs vermənin dayandırılma səbəbi və vaxtı qeyd edilir.

Səsvermənin dayandırılma səbəbi aradan qaldırıqda komissiya sədrinin sərəncamı ilə səsvermə yenilənəcək. Əgər səsvermə ləğv edilmiş elan olunsay, o yenilənməyəcək.

1.2. Əgər vətəndaş və ya vətəndaşlar qrupu yaxud səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxs tərəfindən komissiya üzvü ilə **qarşılıqlı mübahisəyə görə səsvermə prosesinin gedişatı pozulursa**, aşağıda verilmiş göstərişə uyğun olaraq hərəkət edir:

- Asayışı pozan şəxslərə səsvermə binasında göstəriş verin və izah edin ki, əks halda səsvermə binasından çıxardılacaqlar;
- Tələbin laqeyd qarşılınması halında, komissiya səsvermə binasından həmin şəxslərin çıxarılması haqqında qərar qəbul etməlidir, bu barədə müvafiq akt tərtib olunmalıdır;
- Əgər həmin şəxs komissiyanın onun haqqında çıxartdığı qərara riayət etmirsə, dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;

- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin;
- İmkandaxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın;
- Seçki sənədlərini (bülletenləri) və seçki qutusunun qorunmasını təmin edin;
- Lazım gəldiyi təqdirdə, səsvermə otağının giriş qapısını bağlayın;
- Pozuntunun aradan qaldırıldığı andan seçki komissiya sədrinin razılığı ilə polis işçiləri səsvermə binasını tərk edirlər.

1.3. Əgər vətəndaş və ya vətəndaşlar qrupu yaxud səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxs **seçki bülletenlərini və ya sənədləri səsvermə binasından qanunsuz çıxartmağa, seçki qutusuna bülletenləri atmağa, seçki qutusunun möhürünün bütövlüyünü pozmağa, seçki sənədlərini yaxud seçki qutusunu zədələməyə** cəhd edərsə, aşağıda verilmiş göstərişə uyğun olaraq hərəkət edin:

- Qanunu pozanı dayandırın;
- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin;
- Lazım gəldiyi təqdirdə, səsvermə otağının giriş qapısını bağlayın;
- İmkan daxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın;
- Pozuntunun aradan qaldırıldığı andan seçki komissiya sədrinin razılığı ilə polis işçiləri səsvermə binasını tərk edirlər.

1.4. Əgər vətəndaş və ya vətəndaşlar qrupu yaxud səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxs səsvermə binasında **foto-video çəkilişin gizlilik prinsipini pozaraq, çəkiliş edərsə, təbliğat apararsa yaxud seçicinin iradəsinin azad göstərməsinə təsir göstərərsə**, aşağıda verilmiş göstərişə uyğun olaraq hərəkət edin:

- Qanunu pozanı dayandırın;
- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin;
- Lazım gəldiyi təqdirdə, səsvermə otağının giriş qapısını bağlayın;
- İmkan daxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın;
- Pozuntunun aradan qaldırıldığı andan seçki komissiya sədrinin razılığı ilə polis işçiləri səsvermə binasını tərk edirlər.

1.5. Əgər vətəndaş və ya vətəndaşlar qrupu yaxud səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxs **komissiya**nın **fəaliyyətinə mane olmağa yaxud fəaliyyətinə qarışmağa cəhd edərsə, bu isə səsvermə prosesinin ləngiməsinə, pozulmasına yaxud nəticələrə təsir göstərmək təhlükəsini yaradarsa**, aşağıda verilmiş göstərişə uyğun olaraq hərəkət edin:

- Asayiş pozan şəxslərə səsvermə binasında asayiş qorumalarına göstəriş verin və izah edin ki, əks halda səsvermə binasından çıxardılacaqlar;
- Tələbin ləqeyd qarşılanması halında, komissiya səsvermə binasından həmin şəxsin çıxarılması haqqında qərar qəbul etməlidir, bu barədə müvafiq akt tərtib olunmalıdır;
- Əgər həmin şəxs komissiya nın çıxarılma haqqında qərarına riayət etmirsə, dərhal hüquq-mühafizə orqanlarına komissiya tərəfindən alınmış qərarın yerinə yetirilməsinə yardım məqsədilə müraciət edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
- İmkan daxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın;
- Seçki sənədlərinin (bülletenlərin) və seçki qutusunun qorunmasını təmin edin;
- Lazım gəldiyi təqdirdə, səsvermə otağının giriş qapısını bağlayın;
- Pozuntunun aradan qaldırıldığı andan seçki komissiya sədrinin razılığı ilə polis işçiləri səsvermə binasını tərk edirlər.

NƏZƏRƏ ALIN

Səsvermə prosesinin təhlükəsizliyini qorumaq məqsədilə səsvermə binasına çağırılmış hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələrinin istintaq məqsədləri üçün, Gürcüstanın orqanik qanunu “Gürcüstan Seçki Məcəlləsinin” 8-ci maddəsinin 25-ci bəndinə əsasən, səsvermə kabinasından başqa və səsvermə prosesinə mane olmadan, onların əlində olan hər hansı bir çəkiliş vasitəsi ilə (kəmərlı videokamera, mobil telefon, planşet) foto-video çəkiliş etməyə hüquqları var.

1.6. Əgər səsvermə günü **səsvermə binasında işıqlar sönsə**:

- Dərhal Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
- Hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin;
- Seçki sənədlərinin (bülletenlərin) və seçki qutusunun qorunmasını təmin edin;
- Lazım gəldiyi təqdirdə, səsvermə otağının giriş qapısını bağlayın;

2. **Səsvermə binasının ətraf ərazisində** ictimai asayışı pozan, yaxud pozuntu təhlükəsi olarsa, aşağıda verilmiş göstərişə uyğun olaraq hərəkət edin:
- 2.1. Əgər, səsvermə binasının ətraf ərazisində vətəndaş və ya vətəndaşlar qrupunun olması, onun hərəkətindən asılı olaraq, seçki prosesini bloklaya bilməsi halında, aşağıda verilmiş göstərişə uyğun olaraq hərəkət edin:
- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
 - Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
 - Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin.
- 2.2. Əgər seçkilərin təhlükəsizliyinin pozulma təhlükəsi haqqında məlumat və yaxud şübhəli faktiki mühit (o cümlədən, kütləvi yığılmaq, yaxud mübahisə olmadan kütləvi hərəkət etmək) varsa, bu işə böyük ehtimalla gözlənilən birbaşa, ani təhlükəni göstərmir, həmçinin, eyni zamanda seçki təhlükəsizliyinin pozulma riskini istisna etmirsə, aşağıda verilmiş göstərişə uyğun olaraq hərəkət edin:
- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
 - Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin;
 - Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin.

NƏZƏRƏ ALIN

Pozuntunun aradan qaldırıldığı andan Məntəqə Seçki Komissiya sədrinin razılığı olduğu təqdirdə polis işçiləri səsvermə binasının ətraf ərazisini tərk edirlər.

İstisna hallarda, səsvermə binasının ətraf ərazisində, lakin səsvermə binasında deyil, polis işçiləri Məntəqə Seçki Komissiya sədrinin tələbi və razılığı olmadan da ola bilərlər, əgər, bu ictimai asayışın pozulmasının qarşısının alınması və ya qorunması üçün tam zəruridirsə. Bu cür zərurəti aradan qaldırmaqla polis işçiləri səsvermə binasının ətraf ərazisini tərk etməlidirlər.

3. Əgər, Dairə **Seçki Komissiyası üçün seçki inventarının, sənədlərin verilməsi məqsədi ilə daxil olması zamanı** onların vaxtında çatdırılmasında gecikmə, zədələnmə və ya məhv olma təhlükəsi yaradılsa, aşağıda verilmiş göstərişlərə uyğun olaraq hərəkət edin:

3.1. Əgər Dairə Seçki Komissiyasına seçki inventarının, sənədlərin aparılmasına vətəndaşlar tərəfindən gediləsi yolun kəsilməsi maneə törədərsə:

- Vətəndaşlara vəziyyəti izah etməyə çalışın;
- Seçki inventarını, sənədlərini nəzarətsiz qoymayın;
- Vətəndaşlar tərəfindən sizin müraciətinizə laqeydlik halında, dərhal hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat bildirin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin.

3.2. Əgər seçki inventarının, sənədlərinin Dairə Seçki Komissiyasına aparılmasına vətəndaşlar tərəfindən gediləsi yolun kəsilməsi maneə törədilməsi açıq şəkildə qeyri-qanuni məqsəd üçün seçki inventarının, sənədlərinin oğurlanması, pozulması və ya ləğv edilməsi ifadə olunursa:

- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat bildirin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin.
- Seçki inventarını, sənədlərini nəzarətsiz qoymayın;
- İmkan daxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın.

3.3. Əgər Dairə Seçki Komissiyasına seçki inventarının, sənədlərin aparılmasına yol hadisəsi maneə törədərsə:

- Dərhal hüquq-mühafizə orqanlarını xəbərdar edin;
- Dairə Seçki Komissiyasına məlumat bildirin;
- Dairə Seçki Komissiyası və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən verilmiş təlimata uyğun olaraq hərəkət edin.
- Seçki inventarının, sənədlərinin qorunmasını təmin edin və nəzarətsiz qoymayın;
- İmkan daxilində şahidləri müəyyənləşdirin;
- İmkan daxilində sürücünü müəyyənləşdirin;
- İmkan daxilində faktı video çəkilişlə (telefon və yaxud kameradan istifadə edərək) qeydə alın.

Məntəqə Seçki Komissiyası seçkilərin təhlükəsizliyinin qorunmasının zəruriyyəti ilə bağlı məlumatı hüquq-mühafizə orqanlarına "112"-yə bildiriş göndərməklə, yaxud birbaşa bildiriş yolu ilə bildirməlidir.